

ਕੇਸ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਫਰਮ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੀ.ਯੂ.ਐਨ.ਜਬ ਰਾਜ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰੇਵਾੜੀ ਕਸਬੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਪੱਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗੈਰ-ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਉਪ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਪਿਆਰੇ ਲਾਈ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ, 1962 ਤੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਫਰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਸਥਾਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1962 ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਲਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਇੱਕ ਤੱਥ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਫਰਮ ਦੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਹੈ। 60.

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ।
ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.
ਜਨਕ ਰਾਜ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1967 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 241।

ਅਕਤੂਬਰ 15, 1968

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 155(2)—ਕਿਸੇ ਕਾਗਨੀਜੇਬਲ
ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੇਸ—ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ,

Janak Raj v. Dharam Singh (Sandhawaliala, J.)

ਕੁਝ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ—ਸੈਕਸ਼ਨ 155(2)—ਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ—ਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1946 ਦਾ XXV)- ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 5— ਕਸਟਮ ਐਕਟ (1962 ਦਾ L II)- ਧਾਰਾ 132 ਤੋਂ 136— ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ— ਕੀ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਕੁਝ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਰਜਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵੀ. ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਤੋਂ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 29 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1967 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 435/439 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੇ.ਕੇ. ਲੂਥਰਾ, ਅਤੇ ਬੀ.ਕੇ. ਝਿੰਜਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਐਮ.ਐਲ ਨੰਦਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.-ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, , ਜਿੱਥੇ ਹਾ#

ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ • ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) The facts cwhi; ਇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਬੰਧਨ 'f' ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 3 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਨਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420/120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ 12 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 420 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਡ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਰਾਮਦ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ। ਮੈਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਸਟਮ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, 1965. ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਅਤੇ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 155 (2), ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਕੇ. ਤਨੇਜਾ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਸ. ਚੱਠਾ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 1967 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੋਧ ਵਿੱਚ.

Janak Raj v. Dharam Singh (Sandhawal, J.)

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਅਤੇ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 155(2), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ; ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ; ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 467, 468 ਅਤੇ 471 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 151, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 467, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ., ਨੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ ਸੀ:-

"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬ- ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਲਤੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੇਡਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਸਟੇਟ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ

- (1) 1964 PLR 68.
- (2) 1964 PLR 580

ਕੇਰਲ (3); ਲਾਭਸ਼ੰਕਰ ਕੇਸ਼ਵਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (4), ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਹਲੀਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1), ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ,

(4) ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਲ. ਨੰਦਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਣਗੌਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (6) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:-

“ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅੱਖਰ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਿਕਸਡ ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਅਤੇ ਨਾ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਆਰਡਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਲੂਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਬੇਤੁਕੀਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ (7), ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਜੇਠਾਨੰਦ ਵਿ. ਰਾਜ (8), ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੀ. ਰਤਨਾਵੇਲੂ ਚੇਟੀ (9); ਅਤੇ ਸਮਰਾਟ ਵੀ. ਸ਼ਿਵ-ਸਵਾਮੀ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ (10)।

(5) ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਈ ਸੀਕੋਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਅਤੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2), ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ.

- (3) (1962) 1 ਕਰੋੜ ਐਲਜੇ 339
- (4) ਏਆਈਆਰ 1955 ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ 42.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1961 ਕੈਲ. 257
- (6) 1966 F>.LR 432.
- (7) ਏਆਈਆਰ 1958 ਪੀ.ਬੀ. 172.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1952 ਕੁਟਚ 54.
- (9) ਏਆਈਆਰ 1926 ਮੈਡ. 865
- (10) ਏਆਈਆਰ 1957 ਬੰਬ 440

Janak Raj v. Dharam Singh (Sandhawalia, J.)

(6) ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 1€ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੋਟਿਓ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਵਾਮ ਚੰਦਰ ਮੋਦੀ ਬਨਾਮ ਆਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (11) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਤਰਕ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸਿਓ ਕੈਨਵੈਸ ਕੀਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬਾਰ 'ਤੇ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ ਕਿਸੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਦੋਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜੇਕਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਸੀ।

ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (7) ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

“ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਫਾਕਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 155 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(7) ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 42'0/120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜੁਰਮ ਕਾਗਨੀਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਐਨਸੀਐਮ-ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ

(11) A.I.R. 1965 S.C. 1185.

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(8) ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧੀ. ਰਿਲਾਇੰਸ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (7) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਸਮੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (12') ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਗਨੀਜ਼ਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। . ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ *ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਸੂਪਰਾ (7) ਵਿੱਚ* ਵਲੋਂ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਸਮੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 477-ਏ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, I ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੋਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। "

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੀ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਦਲੀਲ, ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(9) ਸ਼੍ਰੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ: ਸੀ ਐਸ ਪੀ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਰੇ ਕੋਲ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਈਨ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਅਰਥ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 104 ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸਟਮਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਏ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 196 ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਖੋਜਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ? ਜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 108 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 110 ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 123 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹਿਸ

ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਿਕੋ, (13) ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13, 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਮੇਹਰੋ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (14) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

- “13 (1) ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ/ਐਕਟ i ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (2) ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ 0 ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ -
- (a) ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ;
- (b) ਬੰਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ; ਅਤੇ
- (c) ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ।”

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੀ ਬੇਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜੁਰਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ" 5 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(13) ਏਆਈਆਰ 1962 ਪੀ.ਬੀ. 91.

(14) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 63.

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਸ਼ਵਾਘਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(10) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ 15 ਅਤੇ 16. ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (i) ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਟੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1562 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(11) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“5(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਜ਼ੀਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੀਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੀਆ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫੁਰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਜੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ।

(12) ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।”

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 6 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 132, 133, 134-135 ਅਤੇ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ

Janak Raj v. Dharam Singh (Sandhwalia, J.)

ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਵਲ ਰਿਮੋਟਲੀ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(13) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀ ਪੇਟੀਟਿਓ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਟਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਕਥਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਪੀ. - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੋਣਗੀਆਂ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190(1) ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“190(1) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ-

- (a) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ;
- (b) ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ;
- (c) ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਫਾਈ (1) (h) ਵਿੱਚ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੁਥਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(14) ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1As vtoa whatis formesra)0'report aoficaipolicec Officer' ਦਾ ਸਟੀਕ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਤੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਫੇਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਮ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਵੀਨ ਚੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਸੁਪਰਾ (11) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ‘ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ’ ਦਾ ਜੋ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 190(1) ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਅਪਰਾਧੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (i) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ; (ii) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ (iii) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਰੋਕਤ (i) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 251-A, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ (ii) ਜਾਂ (iii) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 252, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 'ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਜਾਂ 'ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਗਤ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼, ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

(15) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 190 (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (a), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ। ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 190(1) (ਏ), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਡੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 190(1) (ਬੀ), ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ ਹਮਸੇਰ ਬੀ ਅਹਾਦੁਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

Janak Raj v. Dharam Singh (Sandhwalia, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ